

ラテン語格言の各国語訳

1 Cogito, ergo sum.

- (1) 我思う、故に我あり。
- (2) 我思惟, 故我存在; 我有思想, 故我存在.
- (3) Я мыслю, следовательно, я существую.
- (4) I think, therefore I am.

2 Otia dant vitia.

- (1) 閑暇は不善を与える。
- (2) 小人闲居为不善.
- (3) Праздность рождает порок.
- (4) Leisure begets vice.

3 Veni, vidi, vici.

- (1) (私は) 来た、見た、勝った。
- (2) 无往而不胜.
- (3) Пришёл, увидел, победил.
- (4) I came, I saw, I conquered.

4 Vox populi, vox dei.

- (1) 民の声は天(神)の声。
- (2) 人民的声音; 舆论; 民意.
- (3) Глас народа - глас божий.
- (4) The voice of the people is the voice of God.

5 Dormiunt leges aliquando, numquam moriuntur.

- (1) 法律は、時には眠ることもあるが、決して死なない。
- (2) 天网恢恢, 疏而不漏.
- (3) Закон, который иногда спит, никогда не умирает.
- (4) The laws sometimes sleep, but never die.

6 Ubi societas ibi jus.

- (1) 社会のあるところには、法がある ; 社会あれば法あり。
- (2) 如有社会, 则有法律.

- (3) Где общество, там право.
- (4) Wherever there is society, there is law.

7 Pacta sunt servanda

- (1) 合意は守られるべきである；契約は遵守されなければならない。
- (2) 协议应予以遵守.
- (3) Договоры должны соблюдаться.
- (4) Agreements are to be kept.

8 Nulla regula sine exceptione.

- (1) 例外のない規則は存在しない；いずれの規則にも例外がある。
- (2) 没有无例外的规则；任何规则有例外.
- (3) Нет правил без исключений.
- (4) There is no rule without exception.

9 Experientia est optima rerum magistra.

- (1) 経験は事（行為）の最善の師である。
- (2) 经验是行为的最好老师.
- (3) Опыт - лучший учитель.
- (4) Experience is the best teacher in all things.

10 Ars longa, vita brevis.

- (1) 芸術は長く、人生は短かし。
- (2) 艺术无穷而人生有限；人寿有限而艺术无穷.
- (3) Искусство долговечно, а жизнь коротка (другой перевод: Жизнь коротка, путь искусства долг (или «наука необъятна»)).
- (4) Art is long, life is short.

11 Amicus certus in re incerta cernitur.

- (1) 確実なる友は不確実な事において見分けられる；まさかの時の友は真の友。
- (2) 患难知朋友.
- (3) Надёжный друг познаётся в ненадёжном деле (другой перевод: Верный друг узнаётся в затруднительных обстоятельствах (в несчастье)).
- (4) A true friend is discerned in uncertain matters.

12 Tempus fugit.

- (1) 時は走り去る ; 時は逃げ去る ; 時は飛び去る。
- (2) 光阴似箭; 光阴如箭; 光阴如驶; 光阴飞驰.
- (3) Время бежит.
- (4) Time flies.

13 Mens sana in corpore sano.

- (1) 健全なる精神は健全なる身体に宿る。
- (2) 身健則心明.
- (3) В здоровом теле здоровый дух.
- (4) A sound mind in a sound body.

14 Errare humanum est.

- (1) 過ちは人の性である ; 過誤は人の常である。
- (2) 人不会没有错误的; 人非圣贤, 孰能无过.
- (3) Человеку свойственно ошибаться.
- (4) To err is human.

15 Ex ungue leonem cognoscimus.

- (1) 爪によってライオンを知る。
- (2) 见其一举可知其人; 见其一斑可窥全貌.
- (3) По когтям узнают льва.
- (4) The lion is known by its claws.

16 Aliquando bonus dormitat Homerus.

- (1) 立派なホメロス (ホーマー) も時には眠くてこっくりする。
- (2) 智者千虑, 必有一失.
- (3) И Гомер иногда дремлет (употр. в знач. не следует придираться к мелким промахам, ошибки возможны у каждого).
- (4) Even Homer sometimes nods.

17 Quod tibi fieri non vis, alteri ne facias.

- (1) 汝が汝になされることを欲しないことを他人に対してなすなかれ。
- (2) 己所不欲勿施于人.
- (3) Чего не хочешь себе, не делай другому.

(4) Do not do to another what you do not wish done to yourself.

18 Si vis pacem, para bellum.

- (1) もしも汝が平和を求めるならば戦争に備えよ。
- (2) 如果要和平, 则要准备战争; 居安思危.
- (3) Хочешь мира, готовься к войне.
- (4) If you want peace, prepare for war.

19 Oportet esse ut vivas, non vivere ut edas.

- (1) 生きるために食うべきであって、食うために生きるべきではない。
- (2) 人应为生而食, 不应为食而生.
- (3) Нужно есть, чтобы жить, а не жить, чтобы есть.
- (4) You should eat to live, not live to eat.

20 Omnia mutantur, nos et mutamur in illis.

- (1) 万物はすべて変化し (変化させられ)、我々もまたその中において変化する (変化させられる)。
- (2) 万物都在变化中, 我们也随之变化.
- (3) Все меняется, и мы меняемся.
- (4) All things are changing, and we are changing with them.

21 Casus fortuitus non est supponendus.

- (1) 偶然の出来事は、想定されるべきではない(期待されるべきではない)。
- (2) 偶然之事可遇而不可求.
- (3) Нельзя ожидать случайного события.
- (4) A fortuitous event is not to be expected.

22 Determinatio est negatio.

Determinatio privatio.

- (1) 限定は否定である。
限定は剥奪である。
- (2) 規定即否定。
規定即剥奪.
- (3) Ограничение есть отрицание.
Ограничение есть лишение.
- (4) Determination is negation.

Determination is deprivation.

23 Ex nudo pacto actio non nascitur.

- (1) 単なる約束からは訴権は生まれない。
- (2) 无偿约定不生诉权。
简约不产生诉权。
- (3) Из простого обещания не рождается иск.
- (4) No right of action arises from a contract entered into without consideration.

24 Aequitas non facit jus, sed juri auxiliatur.

- (1) 衡平は法を作らないが法を補充する。
- (2) 衡平并非法律, 而只是补充法律.
- (3) Справедливость не создает закон, но помогает закону.
- (4) Equity does not make law, but assists it.

25 Littera scripta manet, vox emissa volat.

- (1) 書かれた文字は残り、発せられた声は飛び去る。
- (2) 书写的文字留下了, 说话的声音飞走了.
- (3) Сказанное улечучивается, написанное остается.
- (4) The written word remains, the spoken flies away.

26 Quo vadis, Domine?

- (1) 主よ、あなたはどこへ行かれるのか？
- (2) 主啊, 您去哪里?
- (3) Куда ты идешь, Господи?
- (4) Lord, where are you going?

27 Dum spiro, spero.

- (1) 私は息のある限り、希望を持ち続ける。
- (2) 一息若存, 希望不灭.
- (3) Пока дышу, надеюсь.
- (4) While I breathe, I hope.

28 Jacta alea est.

- (1) 骰子は既に投げられた。

- (2) 骰子已经掷出.
- (3) Ж р е б и й б р о ш е н .
- (4) The die is cast.

弁護士法人 瓜生・米賀法律事務所